

Operettia Koitossa.

"BOJARIMORSIAN."

Koiton syysoperetti on verraten pienestä henkilövuvustaan huolimatta pirteä ja eloisa, eikä onneksi niin meluisa kuin monet n.s. suuroperetit, jotka häikäisevät toimintansa vilkkauksella ja joukkokohtauksillaan. Siinä ei myöskään ole pahasti sentimentaalisuutta, ja Engel-Bergerin sävelet kaikuvat näin maallikonkin korvaan luontevilta, joskaan niillä ei liene taipumusta "elää kansan suussa". Kun lisäksi Eine Laine temperamentteineen ja vakiintuneine operettirutiineineen on ollut ohjaksissa avustajinaan aina mielikuvitusrikas ja taitava värien sommittelijä Lasse Elo, tanssinopettajat Anitra Karto ja Elo Kuosmanen y.m., on luonnollisesti saatu kokoon hyvin luistava lyyrillinen ohjelma.

Kaarlo Kytö on hyvässä operettivireessä, laulaa mainiosti ja näyttelee luonnollisesti ja miehekkäästi. Malmi Vilppulan ääni ei ehkä ensi-iltana ollut kaikkein parhaimmillaan, mutta hyvin hän silti lauloi ja hänen eleensäkin alkavat varmistua. Martta Kinnunen on samanlainen pyryharakka kuin ennenkin, tähän on oloissamme ainutlaatuinen operetti. Kaarlo Angerkoski halluttelee taidolla, ja Hannes Hako Kansanteatterissa uusi huomattava taitava ja kokenut näyttelijä, jolla on komea laulunääni. Pienemmät osat esitetään kunnollisesti ja oivalla operettivauhdilla.

Ensi-iltayleisö oli täysilukuinen ja otti ään suosiollisesti vastaan uuden ohjelman. Ohjaaja ja näyttelijät kukitetaan.

H. V.

Iloinen operetti Koitossa.

Kun Eine Laine saa operetin ohjattavakseen, ei siitä ainakaan puutu hyvää virettä, reipasta menoa ja näppärästi keksittyjä yksityiskohtia. Sitäpaitsi Willy Engel-Bergosin "Bojarimorsian" on operettilajin miellyttävimmistä. Ei siinä mitään uutta ja merkittävää ole, mutta hyvin paljon harmitonta, hauskuutta, sieviä säveliä, niin lakulaisia kuin hilpeitäkin, rakkautta, romantiikkaa runsaasti, tansseja, ja erikoinen kiitos solisteille Orvokkoselle ja Klaus Salinille ja tanssitarjelijalle, Anitra Karrolle ja Elo Kuosmanenille. Lasse Elon lavastus on onnistunut.

Ensi-iltayleisö oli vilkasta ja hyvää. Malmi Vilppulan ääni oli kauniisti ja oli ihan riittävästi kelpo. Kaarlo Kytö oli kelpo soittoneikka. Kaarlo Kytön ilotyhmänä poikana ainainen Martta Kinnunen keveä tanssitar. Hannes Hako huvimesikööri. Hyvässä osassa ihan paikallaan. Paljoja pikku osia oli vielä.

Operetti Koitolle onnellinen löytö ja saa täysiä saleja pitkän aikaa. Tietysti kiitollinen kaikesta.

E. P.-la.

"Pyhä liekki." 3:nä näytöksestä. Emmi Jurkka ja Eine Laine.

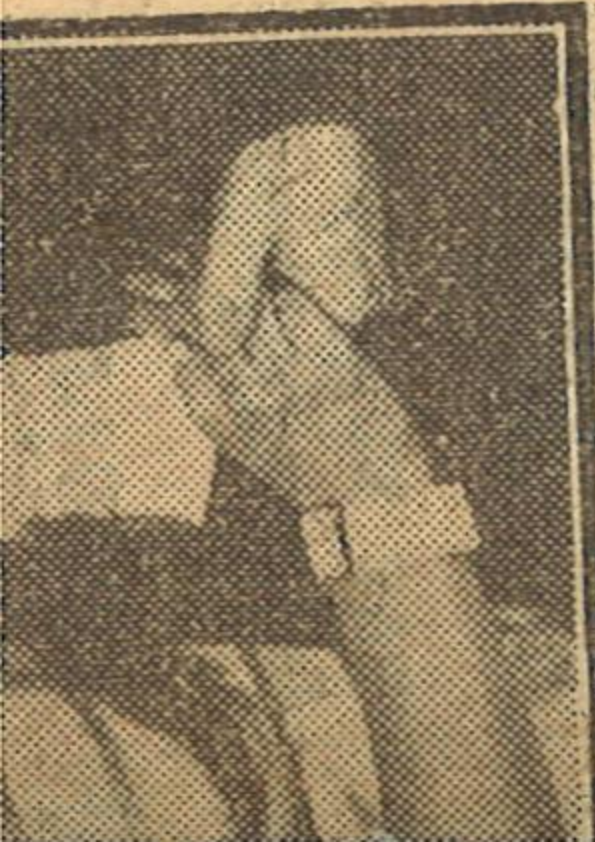
KANSANTEATTERI KOITOSSA.

SOMERSET MAUGHAM: "PYHÄ LIEKKI".

Englantilainen Somerset Maugham on meillä Suomessa jo ennestään tuttu. Jo vuosia sitten saavutti hänen "Viisas avioaimonsa" Kansanteatterissa huomattavan menestyksen, ja viime vuonna "Päävoitto" samassa teatterissa nautti yleisön suosiota. Myöskin Kansanteatterin tuonnottain esittämä "Sade" menestyi hyvin, päästen eräisiin teattereihin maaseudullekin, jossa se on mennyt tällä näytännökautella. Tämä englantilainen kirjailija on vuoropuhelun taitaja — muistettakoon esimerkiksi "Viisasta avioaimoa" — ja hän osaa kutoa näytelmiinsä toimintaa ja tapauksia, jotka useinkin yllättävästi valloittavat katsojan. Lisäksi hän ei kammo käsittelemästä ajatusta antavia kysymyksiä ja herättämästä niillä katsojan erikoista mielenkiintoa.

"Pyhä liekki" on ennen näytelty ainakin kolmessa maaseututeatterissamme. Se on tavallaan jännitysnäytel-

mi Jurkassa, joka keskeisenä henkilöönä, sairaanhoitajatar Waylandina, pilasi taas omituisen häilähtelevällä ja epäselvällä puhetyylillään muuten hyvin ja herkästi ilmehdityn osansa. Tällaisessa näytelmässä saattaa tärkeä momentti helposti liivata ohitse, jolle sitä tukemassa ole näyttelijän puhe. Raajarikkoisen lentäjän vaimona ei Sylvi Palo päässyt muuta kuin luonosasteelle. Hänessä on kyllä herkkyyttä, joka kasvoista joskus värähtää asianmukaisesti ja sisäisesti, mutta ainakaan tässä tehtävässä hän ei jaksanut pitää yllä oikeaa linjaa, se katkeili ja johtavat langat pääsivät näyttelijättären käsistä liian usein. Osa on kyllä vaikea ja vaatisi sielullisesti voimakkaampaa henkilöä. Eine Laineen (äiti) näytti myös alussa olevan vaikeata löytää varmaa otetta, mutta viimeisen näytöksen tunnustuskohtaus antoi sitä enemmän. Siitä huokui ikuista, liikuttavaa äidillisyyttä, joka

Viippula ja Kaarlo Kytö.

...rsian" on sääntöjen mu-
"vanhan hyvän ajan" ope-
on runsaasti kaunistettu lau-
sentimentaalista rakkaut-
oitoman näviä. Lyttilyisyyt-
oikeassa suhteessa. Willy
erin musiikki on hyvää
...iikkeitä. Tosin ei sellais-
...iitti jäisi jotain mieleen,
...aan liaksi samantosteista-
...ansioina — eikä suinkaan
... — on mainittava, että se on
...vällä maulla tehtyä, melo-
...ulettavaksi kiitollista.

...on kyllä verraten mittava,
...in pitkä, mutta teatterilla
...sa — erikoisesti tässä ope-
...ärkeätä musiikkipuoltakin
...hyvät voimät, joten run-
...in kestävä näytöksä voi
...kävystymättä. Malmi Vilp-
...v:n miellyttävä primadonna;
...lunsa ansaitsee jälleen par-
...kiitoksen, ja näyttämöllises-
...n entiseään huomattavasti
...ut. Kaarlo Kytö, joka myös-
...stautunut laulajana, on erittäin
...mmin ja luontevammin kuin
...aisemmin. Martta Kinnunen
... Angerkoski huolehtivat ki-
...yöleisön huymittamisesta, ja
...nistui siinä myöskin Hannes

...aineen tyylikäs ja eheä oh-
...saisi parhaimman tunnus-
...a lavastuksessa sekä puvuissa
...s onnistuttu. Tansseissa olisi
...n tavallisesta poikkeava som-
...nuonut tervetullutta valtelua.
...kki Siposen ja Klaus Salmi-
...ansaittavat jälleen täydell-
...mmakkaat suosonosoituksensa.
...ille voi syytä ennustaa hy-
...sömenestystä.

A. V.

...Kaarlo Kytö on hyvässä operettivi-
...ressä, laulaa mainiosti ja näyttölee
...luonnollisesti ja miehekkäästi. Malmi
...Viippulan ääni ei ehkä ensi-ilтана ollut
...kaikkein parhaimmillaan, mutta hyvin
...hän sitti lauloj ja hänen eleensäkin al-
...kavat varmistua. Martta Kinnunen on
...amanlainen pyryharakka kuin ennenkin,
...nähän on oloissamme ainutlaatuinen
...bretti. Kaarlo Angerkoski halluttelee
...nneulla taidollaan, ja Hannes Hako
...Kansanteatterissa uusi huomattava
...ky, taitava ja kokenut näyttelijä, jolla
...ksi on komea laulunääni. Pienemmät-
...osat esitetään kunnollisesti ja oi-
...lla operettivauhdilla.
...nsi-iltaileisö oli täysiukuinen ja otti
...än suosiollisesti vastaan uuden
...Teatin. Ohjaaja ja näyttelijät kukitit-

388

H. V.

Iloinen operetti Koitossa.

Kun *Eine Laine* saa operetin ohjat-
tavakseen, ei siitä ainakaan puutu hy-
vää virettä, riepasta menoa ja näppä-
rästi keksittyjä yksityiskohtia. Sitä-
paitsi *Willy Engel-Bergosin* "Bojari-
morsian" on operettilajin miellyttävim-
piä. Ei siinä mitään uutta ja merkillis-
tä ole, mutta hyvin paljon harmitonta,
naisia hauskuutta, sieviä säveliä, niin
lakuloisia kuin hilpeitäkin, rakkautta
romantiikkaa runsaasti, tansseja,
ista erikoinen kiitos solisteille *Orook-*
Siposelle ja *Klaus Salmille* ja tans-
järjestäjille, *Anitra Karrolle* ja *Elo*
Kanacelle. *Lasse Elon* lavastus on
aina onnistunut.

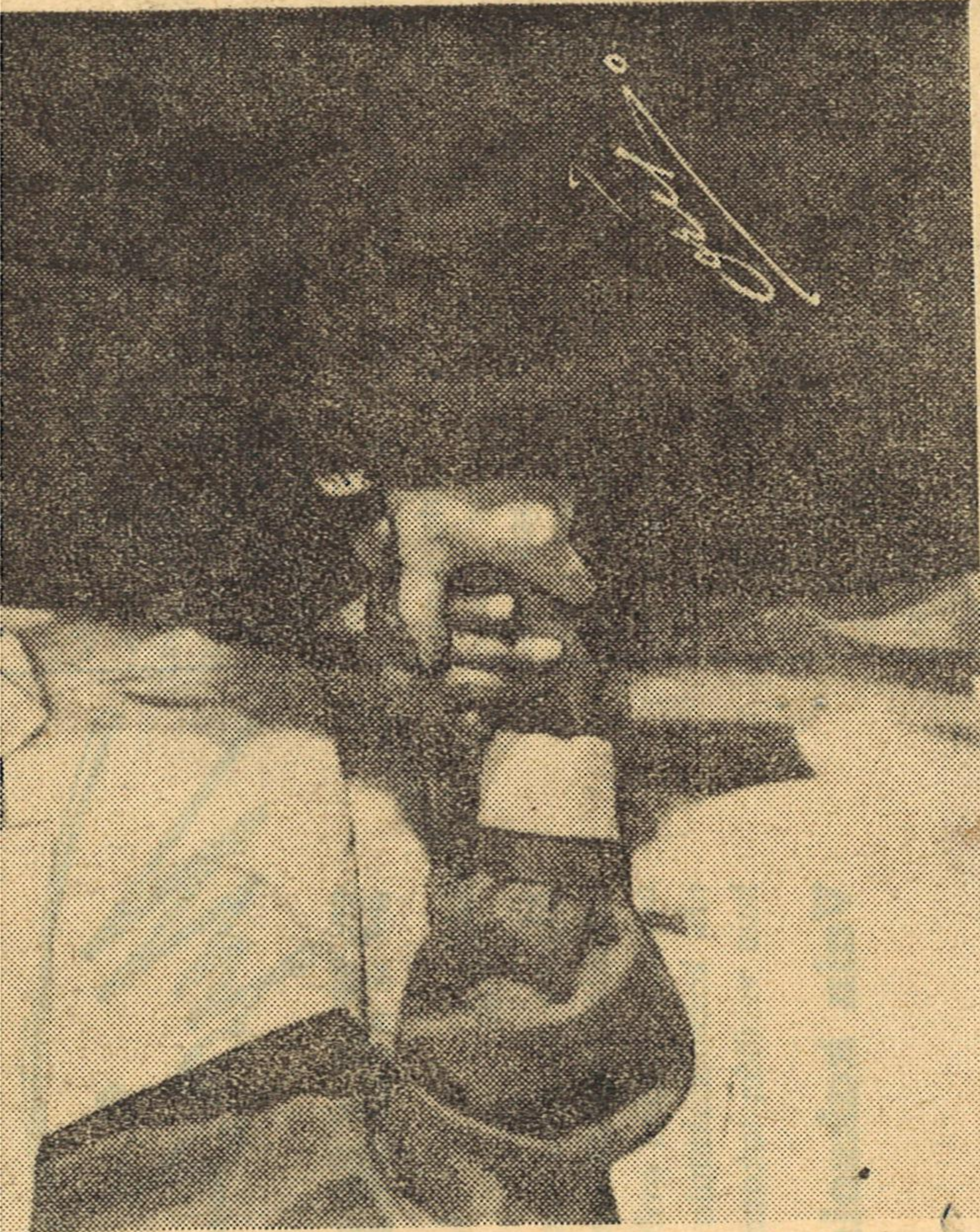
...a on vilkasta ja hyvää. *Malmi*
...uloi kauniisti ja oli ihan riit-
...klimäinen. *Kaarlo Kytö* oli
...Atisin soittoniekkä. *Kaarlo*
...iltymänä poikana ainainen
...ku *Martta Kinnunen* keveä
...tari *Hannes Hako* huvimes-
...Hyvessariona ihan paikallaan.
...paljojja pikku osia oli vielä

Ope

...ja saa kiitollie onnellinen löytö
...aikaa. Taa täysia saleja pitkän
...kesta sy tietysti kiitollinen kai-

n.

E. P—la.

"Pyhä liekki." 3:nimestä näytöksestä. Emmi Jurkka ja Eine Laine.

KANSANTEATTERI KOITOSSA.

SOMERSET MAUGHAM: "PYHÄ LIEKKI".

Englantilainen Somerset Maugham
on meillä Suomessa jo ennestään tuttu.
Jo vuosia sitten saavutti hänen "Vil-
sas aviovalmons" Kansallisteatterissa
huomattavan menestyksen, ja viime
vuonna "Päävoitto" samassa teatteris-
sa nautti yleisön suosiota. Myöskin
Kansanteatterin tuonnottain esittämä
"Sade" menestyi hyvin, päästen eräi-
siin teattereihin maaseudullekin, jossa
se on mennyt tällä näytötkaudella-
ruotopuhelun taitaja — muistettakoon
—simerkiksi "Viisasta aviovalmoa" —
ja hän osaa kutoa näytelmiinsä toi-
mintaa ja tapauksia, jotka useinkin
yllyttävästi valloittavat katsojan. Li-
säksi hän ei kammo käsittelemästä
ajatuista antavia kysymyksiä ja herät-
tämässä niillä katsojan erikoista mie-
lenkiintoa.

"Pyhä liekki" on ennen näytely ai-
nakin kolmessa maaseututeatterisam-
me. Se on tavallaan jännitysnäytel-
mä, joka ensimmäisen näytöksen val-
misteluista selvittyä pitää katsojaa
alnomaisessa viireessä. Mutta sen an-
siot eivät suinkaan supistu tähän jän-
nittävyteen. Kysymyksessä on kyllä
murha, mutta lopuksi paljastuu, että
se on äidin suorittama, oikeastaan
vain vapauttava teko, jonka avulla
lento-onnettomuudessa viisi vuotta ai-
kaisemmin loukkaantunut ja sitten
koko ajan parantumattomana raajarik-
koisena maannut poika pääsee ruu-
millisista tuskistaan ja elämän aset-
tamista ristiriidoista. Äiti on vain si-
ten täyttänyt lupauksensa, jonka hän
joskus on antanut raajarikolle. Hän
on sen tehnyt sillä kertaa toisen pyy-
tämättä, mutta hän itse on katsonut
sopivan ajan tulleen. Tämän teon ym-
päriille kutoutuva toiminta ei kuiten-
kaan ole näytelmässä mielenkiintoisin-
ta, vaan katsojan huomio kääntyy en-
nen kaikkea niihin psykologisiin mo-
menteihin ja käänteisiin, joita tekijä
hiettelee esiin. Hän on myöskin omal-
la tavallaan moralisti, mutta hänen
moraalinsa ei ole tavallista yleismaail-
mallista pyrkäjä- ja sääntöoppia, vaan
siihen sisältyy paljon syvemmän käsi-
telyn inhimillisyyden totuuksia. Teki-
jä mielellään rikkoo yleiset tavat ja
tottumuksset ja koettaa erälle vai-
keasti selvitettävälle teolle etsiä lu-
jempaa taustaa ja pohjaa.

Kansanteatterin esitys, jonka oh-
jauksesta vastasi Mia Backman, ei
aluksi tahtonut päästä millään tavalla
viireeseen. Ensimmäisen näytöksen
keskustelu oli kauttaaltaan hapuilevaa
ja katkeilevaa, ja myöhemminkin epä-
virettä jatkui aina toisen näytöksen
loppupuolelle asti. Kenties jännitystä
yritettiin liiaksi korostaa ja näytteli-
jään puhetapa ei tähän menettelyyn
soveltunut. Kun syytösten tulva raa-
jarikkoisen Maurice Tabretin odotta-
mattoman kuoleman johdosta alkoi
vyyryä, tapahtui se venytetysti ja vel-
tosti, vaikka olisi odottanut syöksyjä
ja raketteja. Osaksi tähän oli syy Em-

H. V.

Hugo Hytönen ja Kaarlo Kytö Suomi-Filmin uudessa elokuvassa "Ja alla oli tulinen järvi".

Huomattava kotimainen elokuvauutuus.

Suomi-Filmi: „Ja alla oli tulinen järvi“.

...omen filmitaide antoi eilen vakuum...
...kehityskelpoisuudestaan esittä...
...Kino-Palatsissa Suomi-Filmin...
...uutuuden "Ja alla oli tulinen järvi". Tämä elokuva, johon...
...joituksen on tehnyt Maila...
...io, on yhteiskunnallinen ten...
...räfilmi, jolla kuitenkin on siksi...
...dramaattiset ansiot, että se voi...
...paikkaansa taidefilminä. Siis...
...Tä...
...ataan kahden suistuvan suvun...
...ntie...
...perheomaisuudesta. Mot...
...tuot...
...sukujen kirouksena on alko...
...edoi...
...ka kynsissä suvun nuorimmat...
...nais...
...outua. Taistelu päättyy kui...
...mäk...
...mi joptmistiseen sointuun tässä...
...heilussa tarinassa "Romeosta ja...
...selle...
...joitus oli yleensä onnistunut...
...di j...
...M...
...elma...
...kohtaa, tarkoitan erikoisesti...
...Mat...
...akohtausta, joka vei filmin...
...lstel...
...hieman groteskintuntuisille...
...Loh...
...itä tulee ohjaukseen, josta...
...— E...
...mitus...
...Orko, noudatettiin siinä...
...Rouvy...
...aikaisia periaatteita. Juo...
...ttisuudesta oli paljon uh...
...Raut...
...taan valokuvaustekniikalle...
...lauh...
...hdäkseni onnistunut rat...
...a, Min...
...kun kaikki näyttelijät...
...; Vuc...
...et ensiluokkaiseen suori...
...); Ku...
...sijaan voidaan suomalais...
...stolau...
...stekniikasta, lukuunotta...
...ot (wa...
...Antri...
...ä, sanoa, että se jo ny...
...21.20...
...angen suuria vaatimuk...
...a, joht...
...n. Tans...
...alasta).
...sasuurituksista jäivät...
...a utta...
...eleen miehiset pääosat...
...n tehtaapatruunana...
...perintönsä menettä...
...neisenä vesana. Edei...
...en oli tasaista ja hah...
...mmiteltu. Joel Rinne

oli voimakas ja elävä, mutta hänen naamiointinsa epäonnistui sikäli, että hän näytti keski-ikäisenä suorastaan nuoremmalta kuin nuorena ylioppilana. Tämä sama muistutus koskee melkein kaikkia muitakin näyttelijöitä, jotka nähtävästi eivät ole tutustuneet tarpeellisen huolellisesti elokuvanaamiointiin. Sehän poikkeaa tunnetusti huomattavasti näyttämöllisestä.

Naislinjalla nähtiin Hanna Taini erittäin sopivassa osassa, johon taiteilijattarella ei elokuvan loppupuolella kuitenkaan ollut kaikkia edellytyksiä, hänen on vaikeaa näytellä niin paljon vanhempaa naista. Ansa Ikonen oli tuore ja miellyttävä kuten aina, joskaan ei ehkä yhtä vivahdusrikas kuin aikaisemmin. Sylvi Palo on oikein lupaava elokuvailmestys, kunhan hän vain kiinnittää enemmän huomiota äänenkäyttönsä. Anni Aitto sopi erinomaisesti äidinosaansa.

Toisista miesnäyttelijöistä on mainittava Kaarlo Angerkoski, jonka nuori patruuna pääsi oikeuksiinsa vasta elokuvan loppupuolella, ja Kaarlo Kytö, miellyttävä, mutta jäykähkö filmihahmo. Uno Laakso oli sovitettu mukaan huvittamaan yleisöä renkinä, mutta hänen osansa ei kuulu elimellisesti elokuvan juoneen. Muuten olivat pienimmätkin osat miehityt ammattivoimilla ja melkein koko Helsingin Kansanteatteri olikin avustajana tulesa.

Loppuvaikutelmana jäi elokuvasta mieleen, että suomalainen filmi on nyt teknillisesti korkealla tasolla ja että sen lopulliselta menestykseltä puuttuu vain kaksi edellytystä: hyvät käsikirjoitukset ja kiintoisat näyttelijät.

I. L.

"Ja alla oli tulinen järvi."

Suomi-Filmin uusi elokuva.

Suomi-Filmi päästi eilen julkisuuteen uusimman tuotteen, Maila Talvion käsikirjoituksen pohjalla laaditun elokuvan "Ja alla oli tulinen järvi."

Tähän saakka kotimainen elokuvatuotantomme on — eräitä poikkeuksia lukuunottamatta — tyytynyt pääasiassa puhenäyttämöä varten kirjoitettujen ja suorasanaisten teosten filmaamiseen. Ja useimmiten on voitu todeta, että teatteri ei hevin sovi elokuvaan ja että vakavampaa suomalaista kirjallisuutta ei ole helppo muovailta ja siirtää filmiin. "Tulinen järvi" sensijaan on tietäksellemme alunperin rakennettu elokuva varten ja siihen se myös soveltuu. Sen aihe on omista oloistamme ja jatkuu parin kolmen viimeisen vuosikymmenen ajan. Alkoholille altis tehtailija on menettänyt sahaus ja kartanonsa suvulle, joka myös on alkoholin myrkyttämä. Ensimmäinen poika hankki uuden tehtailijan pojan perinnöllistä, lopulta mielisairauteen johtavaa heikkoutta hyväkseen käyttäen takaisin isänsä jäämistön, löytäpä vielä nuoruudensuhteestaan syntyneen poikansaakin. Kertomus on väkevä, kauttaaltaan mukaansatempaava, ehkä vain liian tarkoituksellisen konjakkipitoinen. Ohjaaja Risto Orkolla on ollut tällai-

...ssa voimakkaassa romaanissa, joka varmaan menestyisi suorasanaistenakin, erittäin kiitollinen perusta tehtävälleen. Ja hän on osannut käyttää sitä hyväkseen, onnistuen luomaan väkevävireisen elokuvan. Hänen aiheenhallintansa on kiinteäotteista, henkilönsä suurin piirtein ehyitä, ja koko ajan hän on säilyttänyt arvattavasti aidon tunnelman.

Hugo Hytösen huijarivivahteinen, viinaksiin menevä ja lakonuhkankin edessä jäntävä tehtaapatruuna on laatujaan suomalaisen elokuvan parhaita. Kaarlo Angerkoskella hänen poikanaan on laaja liikkuma-ala taiteellisesti hienostelijanuorukaisesta juopottelevan liikemiehen kautta mielisairaspotilaaseen saakka ja tekee hän kaikissa asenteissa moitteetonta työtä. Eri mieliä saattaa tietysti olla siitä, miten sovelias sinänsä erinomainen ja elokuvan yhteiskunnallista tendenssiä tehostava mielisairaalan sellikohtaus on elokuvattavaksi, mutta sehän ei ole ollut Angerkosken ratkaistavissa ja vain korostaa hänen näyttelijäpanoksensa ansioita. Joel Rinne on sekä perintönsä menettäneenä nuorena ylioppilana Jussina että Amerikassa rikastuneena kostajana myös nuhteettoman hyvä. Erikoisen onnistunut on luonnollisesti Uno Laakson iloluontoinen renki, jonka tehtävä asiallisesti rajoittuu verrattain irralliseen "korvan" osaan. Kaikki tämän yli paisutettu, sinänsä huvittava hänen osassaan tuntuu tässä elokuvassa tarpeettomalta, etten sanoisi häiritsevältä kokonaisuuteen nähden. Mutta naurattavan renki- ja piikayhdistelmän puuttuminen vakavastakin elokuvasta kai osoittaisi anteeksiantamatonta kunnioituksen puutetta suomalaisen elokuvan perinteitä kohtaan. Edelläänottu ei suinkaan ole tarkoitettu Laaksolle, joka kuten sanottu sinänsä oli loistava. Ansa Ikonen näytteli niinkuin ennenkin hyvin, ja Hanna Tainin suoritukset tuntuvat yhä vapautuvan ja ehoutuvan. Topo Leistelän ja Kaarlo Kytön ansiokas työ ei jäänyt katsomolta huomamatta, Anni Aitto Jussin äitinä ja Sylvi Palo Jussin morsiamena samoin ansaitsevat täyden tunnustuksen.

Kameran käyttely oli tottunutta, sisäkuvat selviä ja ulkokuvat, etenkin maisemat, silmää hiveleviä. Äänitykseen nähden saatiin pitkästä ajasta kuulla selvä kotimainen elokuva, ja musiikki tuntui oikeaan sävyyn viritetyltä.

J. S. n.